

pore^a facta iterum synodo, hoc censuerunt sacerdotes A sacerdotum et cleri et senatus incendio consumpsit. omnes propter reverentiam sanctæ sedis : et quia contra canones hoc fuerat factum, et quia culpa eum respiciebat, ut successorem sibi constitueret, ipse Bonifacius papa reum se confessus est majestatis, quod diaconum Vigilium sua subscriptione chirographi ante confessionem beati apostoli Petri constituisset, ac ipsum constitutum in præsentia omnium

impie sibi usurpassent Romani pontificis electionem, ad ejusmodi præsumptam et vi usurpatam licentiam ex Gothorum manibus extorquendam Bonifacius Ecclesiæ consultum esse judicavit, ut nullo relicto sedis vacantis loco, successorem sibi eligeret. Quod licet speciem quamdam justitiæ præ se ferret, postea tamen ab omnibus est reprobatum. SEV. BINIUS.

^a Eodem tempore [facta iterum synodo] Secundam synodum Romanam intelligit, qua acta prioris concilii rescidit et irritavit. SEV. BINIUS.

^b Eodem tempore venit relatio | Præerat his temporibus Carthaginensi Ecclesiæ Reparatus episcopus.

SEV. BINIUS.

^c Cessavit episcopatus menses 2 dies 15 | Ex hoc mensium et dierum numero dicendum foret Joannem successorem Bonifacii creatum esse pontificem ipsiis calendis Januarii, secundo anno post consulatum Lampadii et Orestis, quem primo anno post dictorum consulatum Bonifacio subrogatum fuisse non tantum ipse sibi contrarius fatetur Anastasius, sed etiam inscriptio in titulo Eudoxiæ, quæ est in ecclesia S. Petri ad Vincula, idem manifeste indicat. Vide Baron. an. 531, n. 8. SEV. BINIUS.

(a) Idem cod., consulatu.

BONIFACII PAPÆ II

EPISTOLÆ ET DECRETA.

EPISTOLA PRIMA (OLIM XI).

BONIFACIUS PAPA II AD CÆSARIUM ARELATENSEM.

Ejus rogatus confirmat ea quæ in synodo Arausicana fuerant definita.

Dilectissimo fratri ¹ Cæsario Bonifacius.

Per filium nostrum Armenium presbyterum et abbatem litteras tuæ fraternitatis accepimus ^a quas ad nos ut apparet inscius adhuc sacerdotii mihi commissi sub ea qua in Deo tenemur caritate direxeras : quibus credideras postulandum, ut id quod a beatæ recordationis decessore nostro papa Felice pro catholicæ fidei poposceras firmitate mea explicaretur instantiam. Sed quia id voluntas superna disposuit, ut quod per nos ab illo speraveras, a nobis potius impetrares ; petitioni tuæ, quam laudabili fieri sollicitudine concepisti, catholicum non distulimus dare responsum. Indicas enim (quod aliqui episcopi Galliarum, cum cætera jam bona ex Dei acquieverint gratia provenire, fidem tantum, qua in Christo credimus, naturæ esse velint (dicant), non gratiæ; et hominibus ex Adam, quod dici nefas est, in libero arbitrio remansisse non etiam nunc (abest hæc præpositio ac Palatino et aliis) in singulis misericordiæ divinæ largitate conferri : postulans ut pro ambiguitate tollenda confessionem vestram, qua vos e diverso fidem rectam in Christo, totiusque bonæ voluntatis initium, juxta catholicam veritatem, per prævenientem Dei gratiam singulorum definitis sensibus inspirare, auctoritate sedis apostolicæ firmaremus. Atque ideo, cum de hac re multi Patres, et præ cæteris beatæ recordationis Augustinus episcopus, sed et majores

nostri apostolicæ sedis antistites, ita ratione probentur disseverasse latissima, ut nulli ulterius deberet esse ambiguum, fidem quoque nobis ipsam venire de gratia, supersedendum duximus responsione multiplici ; maxime cum secundum eas quas ex Apostolo direxisti sententias, quibus dicit : *Misericordiam consecutus sum, ut fidelis essem (I Cor. vii)* ; et alibi : *Vobis datum est pro Christo, non solum ut eum credatis, verum etiam ut pro eo patiamini (Philip. i)* ; evidenter appareat fidem, qua in Christo credimus, sicut et omnia bona, singulis hominibus ex dono supernæ venire gratiæ, non ex humanæ potestate naturæ : quod etiam fraternitatem tuam, habita collatione cum quibusdam sacerdotibus Galliarum, juxta fidem gaudemus sensisse catholicam : in his scilicet in quibus uno, sicut indicasti, consensu diffinierunt fidem, qua in Christo credimus, gratia Divinitatis præveniente conferri ; abjicientes etiam nihil esse prorsus secundum Deum boni, quod sine Dei quis gratia aut velle, aut incipere, aut operari, aut perficere possit, dicente ipso Salvatore nostro : *Sine me nihil potestis facere*. Certum est enim atque catholicum, quia in omnibus bonis, quorum caput est fides, nolentes nos adhuc misericordia divina præveniat, aut velimus ; insit nobis cum volumus ; sequatur etiam ut in fide (sine, ex c. Pal.) duremus, sicut David propheta dicit : *Deus meus, misericordia ejus præveniet me (Psal. LVIII)* ; et iterum : *Misericordia mea cum ipso est (Psal. LXXXVIII)* ; et alibi : *Misericordia ejus subsequetur me (Psal. XLII)*. Similiter et B. Paulus dicit : *Ant quis prior dedit ei, et retribuetur illi ? quoniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso*

¹ Cæsario Bonifacius] Tertium epistolæ hujus exemplum vidimus in codice Toliano Engolismensi ; meminitque ejusdem Cyprianus diaconus in Vita sancti Cæsarii, lib. I, sub finem. JAC. SIMONDS.

^a Quas ad nos, sub ea] Quædam hoc loco deprava

vata erant in antiquis exemplaribus, ex quorum vestigiis hæc erui videbantur : *quas ad nos, ut apparct, in hujus aditu sacerdotii mihi commissi sub ea*, etc. JAC. SIMONDS.

sunt omnia (Rom. xi). Unde nimis eos qui contra A
sentiant admirantur, usque eo vetusti erroris adhuc
reliquis prægravari, ut an Christum non credant Dei
beneficio, sed naturæ veniri; et ipsius naturæ bo-
num, quod Adæ peccato noscitur depravatum, aucto-
reum nostræ fidei dicant magis esse quam Christum,
nec intelligent se Dominicæ reclamare sententiæ di-
centi: *Nemo venit ad me nisi datum fuerit illi a Patre
meo* (Joan. vi). Sed et B. Paulo simul obistere cla-
manti ad Hebræos: *Curramus ad propositum nobis
certamen, aspicientes in auctorem fidei, et consumma-
torem Jesum Christum* (Hebr. xii). Quæ cum sint,
invenire non possumus quid ad credendum in Christo,
sine Dei gratia, humanæ deputent voluntati, cum
Christus auctor consummatorque sit fidei. Quapro-
pter affectu congruo salutantes, supra scriptam con-
fessionem vestram consentaneam catholicis Patrum
regulis approbamus. Illos autem qui præcedente fide
cætera, sicut indicas, volunt (fide secundo loco cæ-
tera, sicut indicas, bona volunt) gratiæ deputare, sua
professione constringimus, ut multo magis dono gratiæ
etiam fidem cogantur ascribere, præter quam nihil
est boni, quod secundum Deum quilibet valeat ope-
rari, sicut beatus apostolus dicit: *Omne quod ex fide
non est peccatum est* (Rom. xiv). Quod cum ita sit,
aut nullum bonum gratiæ deputabunt, si ei fidem
subtrahere moliantur; aut si quod bonum esse dicunt
de gratia, ipsa necessario fides erit gratiæ deputanda.
Si enim nihil boni est sine fide, fides autem ipsa ve-
nire negetur ex gratia, nullum, quod absit, bonum
erit gratiæ deputandum. Ait enim Jacobus aposto-
lus: *Omne donum bonum, et omne donum perfectum
desursum est descendens a Patre luminum* (Jac. i).
Sed et ipsi fateantur, ut dicis, dona cætera donari per
gratiam; ipsa autem bona per fidem subsistere non
anbigunt universa. Ipsa ergo necessario fides erit
gratiæ deputanda, a qua bonum, quod gratiæ ti-
buunt, separare non possunt. His itaque breviter as-
signatis, contra reliquas Pelagiani erroris ineptias,
quas illa videtur epistola continere, quam a quodam
tibi mandasti sacerdote transmissam, respondendum
non duximus: quia speramus de misericordia divina,
quod ita per ministerium tuæ fraternitatis atque do-
ctrinam, in omnium, quos dissentire mandasti, digna-
bitur cordibus operari, ut ex hoc omnem bonam
voluntatem non ex se, sed ex divina credant gratia D
proficisci, cum se senserint id jam velle defendere,
quod nitebantur pertinaciter impugnare. Scriptum
est enim: *Præparatur voluntas a Domino* (Prov. xix,
juxta LXX), et alibi: *Scio quia non possum esse con-*

tinens, nisi Deus dederit, et hoc ipsum erat sapientiæ,
scire cujus esset hoc donum (Sap. viii). Deus te inco-
lumen custodiat, frater carissime. Data viii, kalendas
Februarias, Lampadio et Oreste viris clarissimis
consulibus (anno Chr. 530).

STEPHANI AD BONIFACIUM LIBELLI TRES.

LIBELLUS PRIMUS.

Domino meo sancto ac per omnia beatissimo, et
revera venerando patri patrum universali patriarchæ
Bonifacio (*Bonifacius* edita habent ex mss.) Step ha-
nus exiguus episcopus.

Non irrationabili usus fiducia adeo nec ignorans
meam mediocritatem, sed cum anima contrita et
spiritu humili, et cum multis lacrymis hanc meam
vobis offero supplicationem, ideo acceptabilem esse
coram te, beatissime pater, existimo: quoniam et
antea et hi qui Deo cum lacrymis supplicabant, tan-
quam cum holocaustibus et arietibus atque tau-
ris, sed cum decem millibus agnis pinguibus, confi-
dentes orabant: *Cor enim contritum et humiliatum
Deus non spernet* (Psal. l). Ergo nec tu ipse, sanctis-
sime pater, me multis circumdatum malis, et ad
Deum solummodo atque vestram paternam consuetu-
dine pietatem respicientem habetis despectui. Quo-
niam nullus ecclesiasticus ordo illam vestram, quæ
a Salvatore omnium et primo pastore vobis et col-
lata, potest præcellere potestatem, exiguum est vel
humile in quo providentia vestra respicit. Quantivæ
vos apud Deum omnes præcellitis, tanto vos necesse
est cogitare, quia hæc est probatio Deum amantium,
ut post Deum pater et doctor sanctæ Ecclesiæ Petrus
vestræ et totius mundi testatur. Quia Domino dicente
tertio: *Amas me? pasce oves meas* (Joan. xxi), tradit
prius vobis mandata ostendens, et per vos deinde
omnibus per universum mundum sanctis Ecclesiis
condonavit. Denique per hoc quia venerabiles effecti
ante vos, et quanti sanctam illam sedem habere me-
ruerunt, corpore quidem in Romana gloriosa degen-
tes civitate, spiritu autem ea quæ rite agebantur
omnia ornantes et transgressi, et plurimi ex corpore
Ecclesiæ ab inimicorum calumniantium violentia sunt
liberati a Deo et venerabili apostolica sede. Unde
deprecor, *judicate humilem, et pauperem*, sicut scri-
ptum est (Psal. lxxxii), *justificate*. Mihi enim in sæcu-
lari vita erat antea provincialis ordo militiæ, medio-
criter sicut erat meam vitam humiliter transiebam.
Sed quia Proclo beatæ memoriæ quiescente, qui fa-
ctus fuerat Larisæ Ecclesiæ episcopus, oportebat
eidem præsulem Ecclesiæ ordinari, decretum factum
est communiter tam cleri quam populi, metropolitani

stenii dicitur data viii kalendas Februarias Lampadio
et Oreste V. V. C. C. coss., anno sc. 530; sed cum
Felix IV die 18 mensis Septembris illius anni morta-
litate expleverit, suspicatus est Sirmondus mendum
in notam consularem irrepisse, et legendum, *post
consulatum Lampadii et Orestis*, qua annus 531 in
signitus fuit. At Bonifacius II in iis litteris dicens, *ca-
tholicum non distulimus dare responsum*, eam emen-
dationem evertit, et iis verbis indicat clausulam il-
lam additionem esse, floccique faciendam.

* Addit coa. Pal.: *Etenim omne bonum donum
constat esse divinum, sicut scriptum est: Omne, etc.*

† *Lampadio et Oreste consulibus* Non potuit his
consulibus Januario mense scribere Bonifacius, qui
juxta Anastasium mense tantum Octobri eodem anno
creatus est pontifex. Quare mendum irrepit, et leg-
endum fortasse, post consulatum Lampadii et Ore-
stis, qui fuit annus Christi 531. JAC. SIRMONDUS.

OBSERVATIO P. ANTONII PAGI AD ANN. CHRISTI 529,
NUM. 11.

† hæc epistola jam in editione Sirmondi, quam Hol-

atque eorum quorum assensus erat actui necessarius, et secundum priscam consuetudinem tribuseletis, Alexandro Sciatensi presbytero, et ... presbytero, ac me exiguo: meliori testimonio sortito electionis palmam promerui. Sed ego conscius mei, indignum me tanto negotio esse iudicavi; totum autem Dei gratiæ atque clementiæ libenter assensi, ad latroenam atque publicanum et alia huiusmodi plurima exempla respiciens; quos ab extremis malis et, ut dicendum est, ab ipso fundo malorum subito Deus eripuit, animabar; et quædam mihi data est spes boni propositi. Igitur ex omnibus in me electionem contulerunt, in decreto pariter subscribentes. Et quia ordinationem secundum priscam consuetudinem non alibi, sed in eadem civitate fieri oportebat, convenit sancta provinciæ synodus, et totius civitatis possessores, omneque corpus Ecclesiæ, et communi omnium testimonio nihil consuetudini detrahente, in Ecclesia sumi ordinatus episcopus. Tantam enim avaritatem rei istius habebat, factumque amplectebatur Probianus Dei amator, Demetriadæ civitatis episcopus, ut etiam provocaret in Ecclesia Dei laudem in meæ humilitatis exercere personam. Et ut nihil de me ipso dicente, ex his qui me voluerunt atque elegerunt, datur intelligi, secundum Deum ordinatio ista provenit. Quapropter deprecor, beatissime pater, ut mansuete hæc audire digneris, non enim laudem laborum meorum diligens, sicut scriptum est, hæc suggoro: quoniam qui in se gloriatur, apud Deum probatus esse non potest: sed ut vobis ista cognoscentibus calomnia quæ adversus me excitata est evidenter appareat. Quanta vero deinde dixerint et provinciales episcopi, et sanctus clerus Ecclesiæ ostendens se pro mea electione gaudere, superfluum iudicavi vestris auribus. Quiescente igitur honorum omnium inimico, et Deo mea non respiciente peccata, et nullam perturbationem sustinebat Ecclesia, et erat caritas omnium celans delictum, sicut scriptum est. Sed nescio unde incitati Antonius timoratus presbyter atque dispensator, et Probianus defamator Demetriadæ civitatis episcopus: illum dico, beatissime, Probianum, qui alios festinantes meas laudes dicere repellens, ipse in Ecclesia Deo titulos meæ laudis exercebat, pariter Demetrium Dei amatorem Sciatensis civitatis episcopum; et alios suæ portionis suadentes esse participes, nec subscriptiones quæ in decreto continentur erubescentes; nec Probianus suam laudem et totius Ecclesiæ testimonium, sed nec illa quæ dixerunt vel egerunt, quomodo meam amplectentes fieri ordinationem, quomodo et ante ordinationem gratam meam sibi fuisse personam; quomodo et celebratam ordinationem libenter tulisse; ad regiam urbem subito profecti sunt, et quædam componentes accusationem sanctissimo ejusdem civitatis archiepiscopo Epiphanio querelas deposuerunt; dicentes, meam ordinationem sancti canonibus minime convenire; sporantes ut in meo loco alter subrogaretur episcopus. Ergo ista me incipiente dicere, angustia me utique detinet. Si enim dixero quæ in me exer-

erunt, vel tempestatem quæ nunc vitæ meæ imminet, aut illa quæ minatur, quia sæviora existunt, ne quis me protervum aut audacem esse iudicet aliqua dicentem de tanto ac talis Ecclesiæ præsule. Si vero ista tacuero ut mihi est (Legere vobis mihi est, HAND.), unde enim habeo auxilium? sed magni Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi, et vestræ beatitudinis, et pietatis solemnissimi imperatoris me committens iudicio, tacere non potui. Cum ergo mea accusatio ad sanctissimum archiepiscopum Epiphanium pervenisset (rursus ac sæpius veniam peto de his quæ dicturus sum, ista non proterviæ vel audaciæ, sed necessitatis esse iudicetis sanctissimi patres), commonitorium, sicut ipsi vocant, faciens ad nomen Andrea viri religiosissimi, diaconis et notarii sanctæ suæ Ecclesiæ, ad Thesaliam direxit provinciam; præcipiens me a sacro recedere ministerio, ut pote non secundum canones ordinatum; nulla accusationum probatione, nec canonica evocatione usus, alios episcopos ejusdem provinciæ et clerum sanctæ nostræ Ecclesiæ a mea communionem suspendit, et quod est novissimum, nec cibos aut quæ sunt necessaria de rebus ecclesiasticis me habere permisit: sed quæ in convitiis solent fieri, hæc in me antequam aliqua examinatio iudicii proveniret exercuisse dignoscitur. Etenim in his qui revera delinquant plurimæ misericordiæ sunt ab Ecclesiis constitutæ. Hæc ergo Andreas vir religiosus, quem suggessi superius, in me iussus est exercere. Uique ejus iudicio, qui me a communionem suspendit, responsuram meam præsentiam exhiberet, Eustathium Gomfensis civitatis episcopum, atque Elpidium Thebanum, sed et Stephanum Laninensem, quasi magis meæ illicitæ ordinationis, pariter exhibere iussus est. Demetrium autem et Probianum viros religiosos, qui antea magna pars meæ fuerant electionis atque ordinationis habens apud se is qui me ad causam compellebat, in meam perniciem omnino fovebat. Me autem prædictus vir religiosus Andreas ibidem non invenit, quia ad Thessalonicensem magnam civitatem fueram paulo ante profectus: clero autem, et quantos alios potuit reperire congregatis, commonitorium eis relegit, et epistolam ad eos directam. Erant autem ad clerum tales litteræ factæ ab eodem sanctissimo viro: gesta que confecit apud defensorem civitatis, quorum exempla exiguis meis libellis subdere non omisi. Factus est autem brevis de sacris vasis atque rebus ecclesiasticis: et aliqui ab ecclesiasticorum sollicitudine ab Antonio viro religioso, qui convivebat ubique viro religioso Andrea, sunt remoti: qui prædictus Andreas ad Thessalonicensem magnam civitatem veniens, mihi, et Elpidio atque Stephano prædictis Dei amatoribus episcopis, quæ iussa atque interminata sunt, ostendit. Ego vero nec accusatorum nec aliquorum conatus metuens, sed ad Deum solummodo, et ad leges sanctæ Ecclesiæ, et ad principatum sanctarum Ecclesiarum traditum vobis respiciens, mox inter acta dixi ut si oporteret me ad aliquem accusantem respondere, aut de mea ordinatione aliquid iudicare dignatur, causam me dicere necesse est; sed alibi, apud quem sacre-

rum canonum lex custoditur, et usque hactenus con-
 uetudo servatur, memoriam faciens vestri sancti
 capitis, et apostolicæ sedis; dicens, vos esse domi-
 nos hujus examinationis; supplicans nihil in me de-
 bere novi fieri, aut quod potest bene composita
 disturbare. Nam qui locus mihi remedii remansisset
 ad vos beatissimos iudicii dominos, si hæc non dix-
 issem? Sed nec hoc solum dixi, sed aliqua causæ
 profutura documenta ostendi. Significant autem ista
 gesta quæ facta sunt, quæ meis exiguis libellis ad-
 junxi, et decretum in me factum et titulos laudis.
 Ego quidem arbitrabar hanc fidem flagitationis causæ
 meæ esse potuisse, si vobis, quibus a Deo datum est
 iudicare, nominatis incompetens se persona subtra-
 heret, *Non est enim Deus perturbationis, sed pacis*
(I Cor. xiv, 33). Nec hæc quidem vel alia ad quies-
 tem meam sufficere potuerunt: sed invitus ad regiam
 urbem sum deductus. Et nisi quidam timentes Deum,
 et repositam promissionem visitatione carcerum
 prospicientes atque expectantes, meam præsentiam
 adesse prouitterent, victus utique fueram homo
 nullum nocens, sicut arbitror, nisi cur eligentibus
 me consensi, et spei Dei me committens ordinari
 promerui: et quia fiducialiter dixi quod si oporteret
 examinationem aliquam fieri, ab eo fieri deberet qui
 est hujus examinationis dominus constitutus: et alia
 quæ in me facta sunt, atque exerceri non dubito.
 Compellor autem, et nec aliquod tempus respiratio-
 nis habeo; nec quis pro me cogitet in tantis cladibus,
 potero reperire. Deteriora verò ab his qui nuntiantur
 me sustinere confiteor, damnationem, exilium, et
 quantæ criminum sunt vicissitudines immerenter
 expecto. Quapropter unicuique nunc a vobis, et vestræ
 apostolicæ sedi confidens, remedium postulo: *Spes*
enim, ut divinum dicit eloquium, non confundetur
(Rom. v). Quod si quis esset qui præsideret, quem
 sancti canones in hoc negotio iudicem esse decerne-
 rent, oportebat, sicut existimo, eum prius de accu-
 satorum vita iudicare et cognoscere; quia accusato-
 res esse non possunt illius qui, quamvis humilis,
 episcopatus honorem promeruit. Sed quia propter
 fiduciam vestri, sicut dixi, offendi, hæc sunt pro meis
 partibus præmissa, et in quibus malis superius no-
 minavi, sum constitutus; ideoque supplico vobis, si
 qua est Dei misericordia, si qua pietas, si qua dilec-
 tio transite, et hic ipsum in sancto Spiritu, secun-
 dum beatum apostolum, auxilium mihi ferentes, ve-
 stri et vestrorum decessorum illius beatæ sedis recor-
 dantes, quia nullum unquam ab aliquo injuste noceri
 passi sunt. Siquidem cito succurratis oppresso, con-
 fido me a malis meis eae celeritate salvari: si autem,
 quod absit, mea peccata vestram moraverint pieta-
 tem, saltem si aliquid ab insidiantibus velociter fuerit
 actum, et sic sanctis canonibus adesse vos convenit,
 et exsequi in his quæ prætermittuntur. Hoc enim
 opus vestrum est, beatissime, die ac noctu sanctorum
 Patrum, et venerabilis atque apostolicæ vestræ sedis
 leges atque constituta in omnibus quidem Ecclesiis,
 præcipue autem in vestra Illyrica provincia custo-

A dire. *Et alia manu*. Stephanus exiguus episcopus
 sanctæ Larissæ Ecclesiæ huic libello a me facto
 manu propria subscripsi, et domino meo sanctissimo
 ac per omnia beatissimo, etiam venerandissimo patri
 patrum et universali patriarchæ Bonifacio desti-
 navi.

Abundantius Demetriadæ civitatis episcopus sur-
 gens e consessu dixit: Prætermittere non potui au-
 diens nomen Probiani. Is de quo agitur Probianus
 ipse est qui meam Ecclesiam invasit, et me veniente
 ad beatitudinem vestram cum litteris episcopi, cap-
 tans absentiam meam per temeritatem locum meum
 usurpavit, et secundum sanctos canones non debet
 episcopus nominari: adversus quem rogo beatitudi-
 nem vestram, ut sedis apostolicæ mihi disciplina sub-
 veniat. Bonifacius episcopus dixit: Et libelli oblati
 recitatio, et prosecutio fratris et coepiscopi nostri
 Abundantii gestis indatur; et si qua sunt alia deside-
 ramus agnoscere. Theodosius Echinensis civitatis
 episcopus provinciæ Thessaliæ per interpretem dixit:
 Et alium libellum idem sanctissimus Stephanus me-
 tropolitanus episcopus ad beatitudinem vestram per
 meum direxit obsequium; quem peto ut vestri sensus
 relegi censeatis. Bonifacius episcopus dixit: Li-
 bellus quem offert, susceptus a notariis recitetur.
 Cumque susceptus fuisset, Menas notarius recita-
 vit.

LIBELLUS II.

Dominus meo sancto ac beatissimo et revera ve-
 nendo patri patrum et archiepiscopo atque patri-
 archæ Bonifacio data supplicatio a Stephano exi-
 guo.

Quæ antea in spe erant, et metuere ac tremere,
 et sanctam apostolicam vestram sedem invocare facie-
 bant, hæc cum apprehendissent atque constringe-
 rent meam miseram vitam, amplius magis vestram
 beatitudinem appellare compellunt. *Eccæ tempus ac-
 ceptabile, ecce nunc dies salutaris (I Cor. vi)*. Libera
 me ab inimicis meis, et a persequentibus eripe me:
 etenim circumspersa est aqua mihi usque ad animam,
 venerabilis pater, et abyssus novissima circumdedit
 me: ascendat ex corruptione vita mea, sicut scri-
 ptum est. Si enim miserationes Dei non prævenerint,
 ego quidem opus factus sum, quale ipsi voluerunt,
 inimicorum meorum. Ploro autem atque lugeo, quia
 tum etiam ecclesiasticus ordo periclitatur. Quoniam
 enim secundum multam misericordiam Dei, qui homi-
 nibus peccata minime reputat, in civitate Larissa,
 quæ est provinciæ Thessaliæ, electus sum atque or-
 dinatus episcopus; ex his quidam qui me elegerunt,
 et sæpius scriptis suis suam electionem firmaverunt,
 ut dignus sacerdotio iudicarer, videntes mei studii
 esse, antiquam consuetudinem in nostris sanctis Ec-
 clesiis revocare, separantes me apud beatissimum
 præselem sanctæ regie urbis Ecclesiæ accusaverunt.
 Ille autem accusationem suscipiens, nihil ante discuti-
 tiens de his quæ oportet requiri de episcopo accu-
 sato, continuo me ab omni ecclesiastico ministerio
 separavit; aliquem de religionis clericis sancto saxo

Ecclesie cum litteris, quas commonitorium nominant, ad provinciam Thessaliam dirigens. Et cum ista nec civilitati nec mundanis legibus conveniant, nec ordo canonum hoc fieri evidenter admittat, ut ante examinationem iudicii vindicta procedat; olim quam maxime divina predicantem Scriptura: *Auditum inanem ne admittat*; sed tamen cum venisset in Thessalonicam vir religiosissimus, qui præceptum deferebat et aliqua inecum per contentionem exercere voluisset, continuo ei dixi: Apostolicam sedem, id est vestram beatitudinem, causas nostræ provincie et audire convenit et finire. Sed regie urbis sanctissimus archiepiscopus non quiescens, etiam me contra canones exhiberi præcepit. Et cum venissem conventum faciens episcoporum qui ibidem commorabantur, hoc denuo allegare non distuli, sancti ac beati capitis vestri sedem apostolicam implorans, et consuetudinem quæ usque hactenus in nostra tenuit provincia, non debere convelli: et supplicabam, ne auctoritas sedis apostolicæ, quæ ut a Domino nostro Jesu Christo et a sacris canonibus data est, ita et per antiquam consuetudinem servata est, in aliquo violaretur. Sed nec a sua voluit intentione recedere: sed assumens audientiam unum studium habuit, ut in sanctis Thessaliæ provincie Ecclesiis dominus atque iudex esse videatur. Ego igitur fluctuantem tempestatem respiciens, ad sanctum tutissimum vestrum portum confugi, et petitionem faciens, hæc ipsa suggerens ad vestram beatitudinem destinavi; supplicans, ut in me pietatem Dei et sanctæ Ecclesie, quæ perichitanibus semper succurrit, ostendas. Sentientes autem, ut arbitrator, meæ vitæ insidiatores, quia non despiciatis quæ acta sunt, sed exsequimini, sicut sanctitatis vestræ mos est, et ordinem sanctarum Ecclesiarum vindicatis, omni conatu usi sunt, ut antequam aliqua ordinatio vestra proveniat, suam perficiant voluntatem. Cum igitur nihil approbatum de me fuisset, nec ulla culpa esset canonicæ ultionis digna inventa, sententiam protulerunt, et condemnantes me a sacerdotali officio suspenderunt: cum me constet non demissum fuisse pro meis plenius partibus allegare; sed et petenti aliqua meæ causæ profutura ostendere, non esse permissum. Quapropter supplicabam, ut non ante sententia diceretur quam quæ acta sunt ad vos beatissimos referatur, ut inde vestra causæ discussio servaretur. Quod dictum magis eos adversum me amplius incitavit; putantes de sacrarum ecclesiarum regie urbis jure aliquid minui, quod ego apostolicam vestram sedem visus sum nominasse. Etenim dixi, quia auctoritas sedis apostolicæ, quæ a Deo et Salvatore nostro summo apostolorum data est, omnibus sanctarum Ecclesiarum privilegiis antecellit, in cujus confessione omnes mundi requiescunt Ecclesie. Sententia igitur lecta justam denuo vestram audientiam imploravi, apud quam nulla cujuslibet disceptatio vestram potest disturbare justitiam: sed amor Dei qui inest in vobis, ipse unicuique sua facit per vos jura restitui. Arbitror autem, venerabiles, quia despicientes illi quæ olim in me gesserunt, rur-

sus et in secundis eadem erunt acturi: et suspicor quia non usque ad hoc acquiescant; sed etiam circa corpus meæ miserie suas exerant inimicitias; ut me obeunte nullus possit accusator existere. Nam cum relicta fuisset sententia, mox in custodiam Dei amatoribus sacræ Ecclesie defensoribus datus sum. Sed aliqui Deum timentes, et meam miserantes miseriam, quod essem undique destitutus, in sua fide susceperunt, multam pro me quantitatem pecunie promittentes, quia non recederem, sed observatum esse in regia civitate: hunc habentes magnopere tractatum omnes qui adversum me ista concinnaverunt, ut non possim ad vestigia vestræ beatitudinis convolare, et pro Dei mandato aliquam misericordiam a vobis percipere. Deprecor igitur vos, miseremini homini humili et externato animo, adjuvate me per gratiam quæ vobis a Domino est collata. Si enim et alia peccata dimittere potestatem a verbo Dei percipistis, divina dicente Scriptura, quia quod in terra solveritis, hoc et in cælis esse solutum (*Matth. xvi*); quanto magis habebitis potestatem in his quæ adversum me acta atque decreta sunt? *Tibi enim derelictus est pauper, pupillo tu es adjutor (Psal. ix)*; quia ego ab omni humana spe derelictus esse cognoscor. *Et alia manu*. Stephanus exiguus huic supplicationi meæ subscripsi.

Bonifacius episcopus dixit: Quæ lecta sunt ecclesiasticis indantur annalibus. Et adjecit: Quoniam diei pars major exempta est, futura sessione, si qua alia superesse credis, intinare non differas.

SESSIO SECUNDA.

Post consuatum Lampadii et Orestis .v. cc. sub die v iduum Decembrium in consistorio beati Andree apostoli, presidente venerabili viro papa Bonifacio, una cum Sabino Canosie civitatis, Abundantio Demetriæ civitatis, Caroso Centumcellensis civitatis, Felice Numentanæ civitatis episcopis; residentibus etiam Sanctulo, Mercurio, Vivulo, Petro, Erentio, Albino, Urso, Petro, Epiphanio, Benedicto, Servo Dei, Gaudio, Petro, Valentino, Renato, Florentio, Hilario, Paulo, Bacauda, Innocentio, Andrea, Gaudio, Philippo, Crescentione, Libertino, Januario, Sebastiano, Cyriaco, Vivulo, Dulcitio, Joanne, Pulione, Andrea, Bono, Laurentio, Seleuro, Rustico, Cælestino, Barbaro, Laurentio, et Redempto presbyteris, astantibus quoque Tribuno, Agapito, Donato et Probo diaconibus; Tribunus archidiaconus dixit: Theodosius Echiniensis civitatis episcopus provincie Thessaliæ, sicut præterita sessione constituistis, observat: quid jubetis? Bonifacius episcopus Ecclesie catholicæ urbis Romæ dixit: Veniat. Cum ingressus fuisset, Bonifacius episcopus dixit: Ingressus quid desiderat prosequatur. Theodosius Echiniensis civitatis episcopus provincie Thessaliæ per interpretem dixit: Elpidius Stephanus et Timotheus venerabiles episcopi fratres mei Thessaliæ provincie, per me offerendas sacræ beatitudini vestræ preces destinasse noscuntur; eas quoque me offerente vobis rectari præcipite. Bonifacius episcopus dixit: Hæc

etiam chartula notarii recitatione pandatur. Cumque A Dominum nostrum audire et adorare credimus : sperantes ut miserorum hominum petitionem, quam cum anima tribulatione atque doloribus plena porreximus, minime despiciatis; sed ista congrua enendatione corrigentes, rebus istis succurrentes, remedium dare dignemini, quia *defecit spiritus noster* (*Psal. cxlii*), sicut in Psalmis dictum est ab eo qui in angustia animi supplicabat : quatenus Dei amator vir, qui sedis apostolicæ jus custodire contendens tanta visus est pericula sustinere, apostolica auctoritate suo restituatur officio, prospicientes in futurum ut consuetudo sanctarum Ecclesiarum a nostra provinciæ nullatenus convellatur. Quia si non Dei misericordia et vestra iuvamina nos prævenerint, tertius aut quartus nuntius : imilia deportans veniet,

Bonino nostro sancto et beatissimo, et revera venerando patri patrum et archiepiscopo, Bonifacio patriarchæ, Elpidius, Stephanus et Timotheus exigui episcopi.

Necessitates quæ nos constringebant olim vestra cognovit beatitudo; et parvum componentes libellum, sanctissime pater, dudum mala quæ pertulimus, et scviora quæ expectamus declarantes significamus; et quia voluntati atque minis eorum qui adversus nos ista moluntur servientes unum habent studium, ut Stephanus Dei amator episcopali privetur officio. Sed adhuc eo loquente alter nuntius deteriora significans venit. Factis enim prioribus, audientes sanctissimus regis urbis Ecclesiæ præsul, et quæ cum eo fuerat sancta synodus, in pristina voluntate persistentes, eripuerunt a nobis Stephanum Dei amatorem pastorem nostrorum (*af. nostrum*) et sanctæ Larissæ Ecclesiæ, quæ est metropolitana civitas provinciæ Thessaliæ; condemnationis sententiam componentes sicut eis complacuit, adjecerunt non licere eum ad Thessaliam proficisci provinciam. Sed prædictus Dei amator vir sæpius inter acta contestatus est sanctissimum regis urbis præsulem, et synodum quæ cum eo convenerat, quia non licet eos istam audientiam assumere, et quam maxime aliquid decernere, sed apostolicæ sedis id convenire beatitudini. Illi autem contententes ejus contestationem, et quam maxime inde amplius incitati, immisericordem sententiam protulerunt. Illum quidem sic putaverunt a sancta nostra Ecclesia removendum; jus autem in nostra provincia sibi facere præparabant : ut exemplo isto nemo audeat de sanctarum Ecclesiarum nostrarum jure quidquam dicere, nec memoriam facere antiquitatis vel eorum quæ usque hætenus tenuerunt. Quia studii eorum est, ut sub ordinationem et jus sanctæ regis civitatis Ecclesiæ nos miseros efficiant. Pro quibus omnibus lugentes die ac noctu omnium Salvatori Jesu Christo Deo nostro lacrymas fundimus, et miseram nostram præcedimus canitiem, supplicantes ne nos in manibus eorum tradi patiamini. Pro his enim et vestram appellamus beatitudinem et apostolicam sedem; et per eam ter beatum Petrum atque sanctæ Ecclesiæ primum pastorem Christum

quia non usque ad Stephanum Dei amatorem eorum conquiescit intentio, sed et aliis plurimis ista facient, et non ante quiescent quam ut ad effectum desideria sua perducant. *Et alia manu.* Elpidius exiguus episcopus sanctæ Thebaniæ Ecclesiæ supplicans per Joannem presbyterum meum, quia præ dolore manus meæ subscribere non potui, me jubente subscripsi. Timotheus exiguus episcopus sanctæ Dicaresiensis Ecclesiæ supplicans subscripsi. Patricius exiguus presbyter sanctæ Dei Laminensis Ecclesiæ ad regiam urbem veniens pro persona Stephani sancti episcopi mei, ipso jubente supplicans subscripsi.

Bonifacius episcopus dixit : Quæ lecta sunt transcribantur. Et adjecit : Si quid est aliud, suggeratur. Theodosius Echiniensis civitatis episcopus Thessaliæ provinciæ per interpretem dixit : Ex relectione libellorum vestra cognovit beatitudo quæ acta sunt contra sanctos canones et ordinationem decessorum vestrorum. Nam constat venerandos sedis vestræ pontifices, quamvis in toto mundo sedes apostolica Ecclesiarum sibi jure vindicet principatum et solam ecclesiasticis causis undique appellare necesse sit, specialiter tamen gubernationi suæ Illyrici Ecclesias vindicasse. Et nota sunt vobis omnium præcedentium scripta pontificum; verumtamen quarundam epistolularum exemplaria profero, quarum fidem fieri ex vestro nunc scrinio postulo.

Bonifacius episcopus dixit : Prolatæ epistolæ recitentur, et scriptorum fides in sedis apostolicæ requiratur scrinio. Cumque suscepta fuissent exemplaria litterarum, Menas notarius recitavit.

APPENDIX

AD SCRIPTA BONIFACII PAPÆ II.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE, S. J.

IN SEQUEMTEM EPISTOLAM.

Hanc falsam et adulterinam prædicant Baronius, B-II. aliique viri eruditi, nec diffidet ipse Binius tum hic, tum in notis ad conc. Carth. vi, ubi impostorem, veteratorem et mendaciorum concinnatorem appellat Isidorum Mercatorem, seu quem alium sub ejus larva latentem. Et vero id luce meridiana clarius evincunt cum alia plura, tum verba Romanorum pon-

tificum S. Leonis, Hormisdæ et Gregorii Magni. Non est credibile, inquit Bellaria. lib. xi, cap. 25, de Rom. pont. Gregorium a Bonifacio illa verba sumpsisse, siquidem stylus omnino Gregorianus est; quo argumento exsufflantur omnes pseudo-Isidori merces. Facessant hæc, inquit Baronius ad 16 Octobris; non innititur vel fulcitur paleis Dei Ecclesia, quæ est columna et firmamentum veritatis, sed detegamus technam et aperiamus imposturam, etc. Eundem vide ann. 419, n. 92 et seq.; 530, num. 5.